

Pohjois-Pohjanmaan lintutieteellinen yhdistys ry
PL 3000
90014 Oulun yliopisto

20.10.2014

Ympäristöministeriö
PL 35
00023 VALTIONEUVOSTO
kirjaamo.ym@ymparisto.fi

Vastaselitys Pohjois-Pohjanmaan liiton vastineeseen Pohjois-Pohjanmaan lintutieteellisen yhdistyksen Pohjois-Pohjanmaan 1. vaihemaakuntakaavasta ympäristöministeriölle tekemään valitukseen

Pohjois-Pohjanmaan 1. vaihemaakuntakaavan valmistelussa tehtiin monta asiaa hyvin. Linnuston kannalta näitä olivat etenkin Pohjois-Pohjanmaan ja Länsi-Kainuun suo-ohjelmahanke ja siihen liittyneet soiden luontoarvojen kartoitukset sekä Pohjois-Pohjanmaan lintutieteelliseltä yhdistykseltä tilattu muuttolintuselvitys (Hölttä 2013).

Kuitenkin vaikuttaa siltä, että kun kaiken valmistelun jälkeen jäljelle on jäänyt selkeitä ristiriitatilanteita, on kaavoittaja valinnut niissä vaikutusvaltaisten yritysten tahdon mukaisen ratkaisun. Ristiriitojen ratkaiseminen ei ole ollut tasapuolista, vaan vaikeasti perusteltavatkin ratkaisut on poliittisista syistä runnottu kaavaan.

Pohjois-Pohjanmaan liiton vastine PPLY:n valitukseen on yksityiskohtainen. PPLY ei katso tarpeelliseksi inttää yksityiskohdista, vaan toteaa, että sen alkuperäinen valitus on edelleen valtaosin ajankohtainen. Seuraavassa yhdistys nostaa esille kolme esimerkkiä niistä tavoista, joilla kaavoittajan vastine ontuu pahiten:

Tuulivoimamerkintä kohteessa Hoikka-Hiue–Luodeletto (tv-2 203)

Kaavoittaja on vastineessaan nostanut kyseenalaisella tavalla esille lintumuuton pullonkaula-alueet. Tällaisia on todellakin määritelty Pohjois-Pohjanmaalle vain kaksi. Sekä Hailuodon Kirkkosalmi että Iin Kuivaniemi valikoituivat pullonkaula-alueiksi sen vuoksi, että erityisesti petolintujen muutto tiivistyy näillä kohdin hyvin rajatulle alueelle. Pullonkaulojen lisäksi koko Pohjois-Pohjanmaan rannikkoa pitkin kulkee kuitenkin yksi Suomen huomattavimmista – jos ei huomattavin – lintujen muuttoreitti. Myös tämä on rajattu Pohjois-Pohjanmaan muuttolintuselvityksessä (Hölttä 2013) ja nimenomaan sen tulisi ohjata tuulivoimarakentamisen sijoittelua suhteessa muuttolinnustoon. Hoikka-Hiue–Luodeleton alue sijoittuu kokonaisuudessaan rannikon päämuuttoväylälle. On täysin perusteetonta osoittaa tuulivoimarakentamista sen alueelle. Hoikka-Hiue–Luodeleton tuulivoimasuunnitelma on suuren energia-alan toimijan hanke.

Turvetuotannon osoittaminen happamille sulfaattimaille (Honkaneva, Siikajoki (tu-2); Huhtineva–Tapaninneva, Siikajoki (tu-1); Mantilanmaa–Kaitaankangas, Siikajoki (tu-1); Kaitaanneva, Siikajoki ja Siikalatva (tu-2)

Turvetuotanto on muun muassa ilmasto-, vesistö- ja monimuotoisuusvaikutustensa vuoksi hyvin vaikeasti perusteltavissa oleva elinkeino. Kuitenkin samaan aikaan Pohjois-Pohjanmaalla on runsaasti valinnan varaa, minne supistuvan turvetuotannon uusia tuotantoaloja voidaan osoittaa. Tässä tilanteessa on käsittämätöntä, että uusia alueita osoitettaisiin kohteille, joiden tiedetään olevan happamia sulfaattimaita. Turvalliseen turvetuotantoon happamilla sulfaattimaille ei ole olemassa valmista tekniikkaa. Kaavoittaja viittaa vastineessaan Suomen ympäristökeskuksen koordinoiman SuHE-hankeeseen (Hadzic 2014), jonka tuloksia kaavoittaja tulkitsee:

”Tulokset ovat tuoneet esille lupaavia tekniikoita happaman kuormituksen hallintaan. Lisäksi on osoittautunut, että jälkikäyttömuodon valinnalla voidaan vaikuttaa olennaisesti jälkikäyttövaiheen happamuusriskeihin.”

PPLY:n edustaja on keskustellut SuHE-hankkeen päätutkijan kanssa. Hänen käsityksensä lupaavista tekniikoista ei ole yhtä ruusuinen kuin Pohjois-Pohjanmaan liiton. Yhtään onnistunutta happamien sulfaattimaiden turvetuotantoaluetta ei ole olemassa. Mahdollisten turvallisten tekniikoiden kehittämiseksi ei ole tarvetta, sillä vastaava turvemäärä voidaan tuottaa alueilla, joilla tätä riskiä ei ole. Varovaisuusperiaatteen mukaisesti kaavoitusratkaisujen tulee perustua olemassa olevaan ja testattuun tekniikkaan eikä toiveajatteluun jonakin päivänä kehitettävistä käytännöistä. Kaavoittajan viittaus jälkikäyttömuotoihin on täysin irrelevantti, sillä kaavoituksella ei käytännössä ohjata jälkikäyttöä, vaan jokainen maanomistaja voi tehdä omilla maillaan tuotannon loputtua myös monia sellaisia toimenpiteitä (mm. kuivatus metsän- tai maanviljelyä varten), jotka pahentavat tilannetta entisestään.

Muuttohaukan reviirit kohteissa Kivisuo E, Muhos (tu-2), Kivisuo E, Utajärvi (tu-1) ja Kotisuo, Oulu (tu-2)

Mitä on se tieto, jonka perusteella kaavoittaja väittää, ettei kyseisten soiden ottaminen turvetuotantoon vaikuttaisi alueiden muuttohaukkareviireihin? Tutkimustieto (Ponnikas 2014 ja viitteet siinä) ja muun muassa muuttohaukkarengastajien havainnot tukevat ennemminkin sitä, että muuttohaukkareviirien laita-alueilla on huomattava merkitys haukkojen pesimätulokselle. Pelkkä pesimäsuon muuttumattomuus ei riitä, vaan muuttohaukka tarvitsee reviirilleen laajan kytkeytyneiden suolaikkujen verkoston, jotta lajin pesimätulos voi säilyä hyvänä vuodesta toiseen. PPLY:n suokartoitusten mukaan usein juuri suurten muuttohaukkasoiden reunasuot, jotka voivat näyttää ihmisilmälle vaatimattomilta, ovat usein täynnä suolintuja. Syynä tähän voi olla se, että muuttohaukan läsnäolon suoalueen keskiosissa ajaa ne pesimään turvallisemmille laita-alueille. On sinänsä hyvä, ettei Iso Matinsuo–Lääväsuo–Kivisuo- suuralueen keskiosille olla soittamassa muuttavaa maankäyttöä. Kuitenkin on ymmärrettävä, ettei tämä paranna niiden luontoarvoja nykyisestä vaan päinvastoin niiden laita-alueiden ottamisen turvetuotantoon heikentää kokonaisuutta ja esimerkiksi juuri muuttohaukkareviirien elinkelpoisuutta.

Pohjois-Pohjanmaan liiton vastineessa on vastaavia ongelmia lähes kaikissa sen kohdissa. PPLY:llä ei ole kuitenkaan resursseja käydä niitä yksityiskohtaisesti läpi eikä se vaikuta järkevätkään. Ristiriitatilanteissa maakuntakaavan ratkaisut ovat olleet poliittisia, eivät tutkimustietoon ja muun muassa varovaisuusperiaatteen soveltamiseen perustuvia.

Esa Aalto
Puheenjohtaja

Ari-Pekka Auvinen
Suojelutoimikunnan puheenjohtaja

Kirjallisuus

Hadzic, M., Postila, H., Österholm, P., Nystrand, M., Pahkakangas, S., Karppinen, A., Arola, M., Nilivaara-Koskela, R., Häkkilä, K., Saukkoriipi, J., Kunnas, S. & Ihme, R. 2014. Sulfaattimailla syntyvän happaman kuormituksen ennakointi- ja hallintamenetelmät – SuHE-hankkeen loppuraportti. Suomen ympäristökeskuksen raportteja 17/2014

Hölttä, H. 2013. Lintujen muuttoreitit ja pullonkaula-alueet Pohjois-Pohjanmaalla tuulivoimarakentamisen kannalta. Pohjois-Pohjanmaan lintutieteellinen yhdistys ry. 51 s.

Ponnikas, S. 2014. Establishing conservation management for avian threatened species. Väitöskirja. Oulun yliopisto. Acta Universitatis Ouluensis. Serie A, Scientiae rerum naturalium, 621.